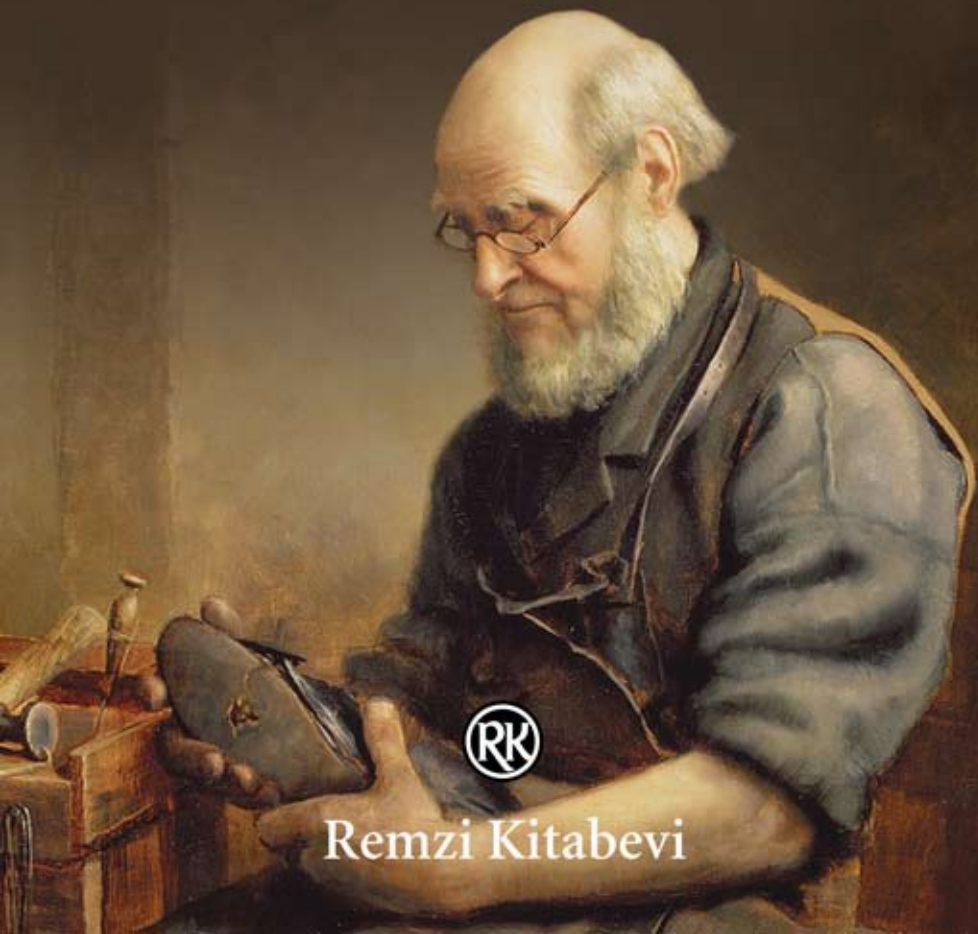

LEV N. TOLSTOY

*Sevgi
Neredeyse,
Tanrı Oradadır*

Remzi Kitabevi

LEV NİKOLAYEVIÇ TOLSTOY, 1828'de Tula yakınlarındaki Yasnaya Polyana'da doğdu. Toprak sahibi zengin bir ailenin oğluydu. Küçük yaşta önce annesini sonra babasını kaybedince yakınlarının elinde büyüdü. Kazan Üniversitesi'ndeki başarısız öğrencilik yıllarından sonra Yasnaya Polyana'ya döndü ve Moskova, Tula ve St. Petersburg'da kaygısız ve aylak bir hayat sürdü. İlk eseri olan *Çocukluğum*'u bu sırada yazdı. Bir süre sonra Kafkasya'ya giderek orduya katıldı ve 1854'te Kırım Savaşı'nda topçu subayı olarak görev yaptı. Savaş bitince ordu dan ayrıldı. İsviçre, Fransa ve Almanya'ya gitti. Çar özgürlüklerle ilgili reformlara girişince Rusya'ya döndü. Köy çocukları için örnek okullar kurdu. 1862'de Sofiya Bers ile evlendi. On üç çocukları oldu. En ünlü romanları olan *Savaş ve Barış* (1869) ile *Anna Karenina*'yı (1877) düzenli bir hayat yaşadığı bu dönemde yazdı. 1901'de, düşünceleri ve yazdığı eserler Rus Ortodoks Kilisesi'nin tepkisini çektiği için aforoz edildi. Ama bu, gençler arasındaki ününü daha da arttırdı. Rus köylüsünün yoksulluğu ve perişanlığı onu çok düşündürüyordu. Köylüler gibi giyinip, onlarla birlikte çalışmaya başladı. Tüm servetini köylülere bağışlamak istedi ama ailesi onu engelledi. Bir küskünlük sonrası kış ortasında evini terk etti ve yolda hastalandı. 1910'da 82 yaşındayken Astrova tren istasyonunda zatürreden öldü.

Yapıtlarında Rus köylüsünün ve insanların sorunlarına eğilen, yaşamın nasıl bir şey olduğunu anlatmaya çalışan Tolstoy, çağının en ünlü romancılarından.

LEV NİKOLAYEVIÇ TOLSTOY

Sevgi Neredeyse,
Tanrı Oradadır

Türkçesi
Erol Erduran

Remzi Kitabevi

SEVGİ NEREDEYSE, TANRI ORADADIR / Lev Nikolayeviç Tolstoy

Bu çevirinin Türkçe yayın hakları:

© Remzi Kitabevi, 2021

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Düzeltili: Öner Ciravoğlu

Kapak resmi: Thomas Protheroe

Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1949-1

BİRİNCİ BASIM: Kasım 2021

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

İÇİNDEKİLER

Sevgi Neredeyse, Tanrı Oradadır	7
Üç Soru	33
Bir Vaftiz Oğlunun Öyküsü	43

Sevgi Neredeyse,
Tanrı Oradadır

Bir kentte, Martin Avdeyiç adında bir ayakkabı tamircisi yaşıyordu. Martin'in bodrum katında, sokağa bakan tek pencerele küçük bir odası vardı. Bu pencereden, yoldan geçenlerin sadece ayakları görülebiliyor ve Martin insanları ayakkabılarından ayırt edebiliyordu. Uzun süredir burada yaşadığı için pek çok kişiyi tanımişti. O mahallede olup da bir ya da iki kez onun elinden geçmemiş ayakkabı yok gibiydi; bu nedenle pencereden en çok gördüğü şeyler kendisinin tamir ettiği ayakkabılardı. Bazılarına taban yapmış, bazılarını yamamış, bazılarını dikmiş, hatta bazılarının sayasını⁽¹⁾ değiştirmişti. İyi çalıştığı, kaliteli malzeme kullandığı, fazla ücret istemediği ve güvenilir biri olduğu için elinde yapacak çok iş oluyordu. Eğer bir işi istenen güne yetiştirebilecekse o işi üstleniyor; eğer yetiştiremeyecekse doğruyu söyleyip, yerine getiremeyeceği sözler vermiyordu. Bütün bu nedenlerle herkes onu iyi tanıyor ve Martin hiç işsiz kalmıyordu.

(1) Saya: Ayakkabıların yumuşak olan üst bölümü. (ç.n.)

Martin her zaman herkese iyi davranan, iyi yürekli bir adamdı; ama yaşlanınca daha çok kendi ruhuyla ilgilenmeye başlamış, Tanrı'ya daha yaklaşmıştı. Kendi işini kurmadan önce, henüz bir ustanın yanında yaşayıp, onun için çalışırken karısı ölmüş ve ona geride üç yaşında bir oğlan çocuğu bırakmıştı. Ondan önce doğan çocukların hiçbiri yaşamamış, hepsi daha bebeklik çağındayken ölmüştü. Martin ilk önce küçük oğlunu köyde yaşayan kız kardeşinin yanına göndermeyi aklından geçirdi ama sonra çocuğundan ayrılmak ona üzücü geldi, “Yabancı bir aile içinde büyümek benim küçük Kapitoşka’ma zor gelecek; onu yanımda tutmam daha iyi olur,” diye düşündü.

Martin, ustasının yanından ayrıldı ve oğluyla birlikte kiralık bir odaya çıktı. Ama çocuktan yana hiç şansı yoktu. Çok geçmeden oğlu büyüdü, ama ne var ki Martin’in hayatının mutluluğu olacak ve aynı zamanda ona yardım edecek yaşa gelir gelmez hastalandı ve bir hafta ateşler içinde yattıktan sonra öldü. Martin oğlunu gömdükten sonra öylesine büyük bir ümitsizliğe, öylesine büyük bir bunalıma kapıldı ki Tanrı'ya söylenmeye başladı. Yaşlı günlerinde kendisinin de ölmesi için sürekli yalvarıp durdu ve yaşlı bir adam olarak kendisi dururken sevgili biricik oğlunu elinden aldığı için Tanrı'ya suçlayıp durdu. Martin o günden sonra kiliseye gitmeyi bıraktı.

Bir gün, Martin'in doğduğu köyden yaşlı bir adam, son sekiz yılını kutsal yerleri ziyaret ederek geçiren gezgin bir hacı, Troitse Manastırı'ndan⁽¹⁾ dönerken Martin'e uğradı. Martin ona yüreğini açtı ve çektiği acıları onunla paylaştı.

“Ey, mübarek insan! Ben daha fazla yaşamak istemiyorum,” dedi Martin. “Tanrı'dan istediğim tek şey çok geçmeden benim de canımı alması. Artık hayattan hiçbir beklentim kalmadı.”

Yaşlı adam onu şöyle yanıtladı: “Böyle şeyler söylemeye hakkın yok Martin. Biz Tanrı'nın yaptıklarını yargılayamayız. Ne olacağına bizim mantığımız değil, Tanrı'nın iradesi karar verir. Eğer Tanrı oğlunun ölmesine, senin yaşamana karar vermişse, en doğrusu bu demektir. Hayattan umudunu kesmene gelince, böyle bir duygunun oluşmasının nedeni, senin kendi mutluluğun için yaşamak istiyor olman.”

“Bir insan başka ne için yaşamak ister ki?” dedi Martin.

“Tanrı için yaşamalıyız, Martin,” dedi yaşlı adam. “O sana hayat veriyor ve sen de onun için yaşamalısın. Onun için yaşamayı öğrendiğin zaman artık hiçbir şey

(1) Troitse-Sevgyevskaya Lavra: Moskova'nın 70 kilometre kadar kuzeyinde olan bir manastır. O dönemin ünlü bir kültür merkeziydi. (ç.n.)

seni kederlendirmeyecek ve her şey sana çok doğal gelecek.”

Martin bir süre sustu ve sonra, “Ama insan nasıl Tanrı için yaşar?” diye sordu.

Yaşlı adam, “Tanrı için nasıl yaşanacağını İsa Peygamber bize göstermişti. Okuman var mı? Eğer varsa Kutsal Kitapları satın al ve onları oku: Orada, Tanrı için nasıl yaşanacağını öğreneceksin. Bunların hepsi orada yazılı.”

Bu sözler Martin’in yüreğinin derinliklerine işledi. O gün gidip kendisine iri harflerle basılmış bir Kutsal Kitap aldı, okumaya başladı.

Başlangıçta niyeti sadece tatil günlerinde okumaktı ama bir kez başlayınca yüreğinin öyle hafiflediğini hissetti ki, her gün okumaya başladı. Bazen kendini o kadar kaptırıyordu ki, lambasındaki yağ bitiyor, ama o hâlâ kendini kitaptan ayıramıyordu. Martin her gece okumayı sürdürdü.

Ve okudukça Tanrı’nın ondan ne istediğini ve Tanrı için yaşamanın nasıl bir şey olduğunu daha iyi anlamaya başladı. Gün geçtikçe yüreğindeki huzur artıyordu. Daha önceleri yatağa uzandığında yüreğine ağırlık çöker, Kapitoşka’sını düşünüp ağlayıp sızlarken, şimdi sadece şunu tekrarlayıp duruyordu:

“Şükürler olsun Tanrım, şükürler olsun! Sen her şeye kadirsin!”

O tarihten sonra Martin'in tüm hayatı değişti. Daha önceleri tatil günlerinde tavernaya gider çay içer, bir ya da iki kadeh votkaya da hayır demezdi. Bazen arkadaşlarından biriyle bir kadeh attıktan sonra sarhoş olmasa da çakırkeyif olarak oradan ayrılır, birilerine bağırır ya da küfreder, saçma sapan şeyler söylerdi. Şimdi bütün bunları bir yana bırakmıştı. Hayatı huzur ve neşe doluydu. Sabah işinin başına oturuyor ve günlük işlerini bitirince, duvardaki lambayı indirip masanın üzerine koyuyor, raftan aldığı kitabını açıp okumaya başlıyordu. Okudukça daha iyi anlıyor ve yüreği daha çok mutlulukla doluyordu.

Bir gece geç saatlere kadar kalmış, kendini kitabına kaptırmıştı. Luka İncili'ni okuyordu ve altıncı bölümde şu cümleler vardı:

'Bir yanağınıza vurana öbür yanağınızı da çevirin. Paltonuzu alandan ceketinizi de esirgemeyin. Sizden bir şey dileyen herkese istediğini verin; malınızı alandan, onu tekrar geri istemeyin. İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız, siz de onlara öyle davranın.'

Sonra şu cümleleri okudu:

'Neden beni, "Ya Rab, ya Rab" diye çağırıyorsunuz da, benim söylediklerimi yapmıyorsunuz? Bana gelen ve söz-

lerimi duyup uygulayan kişinin kime benzediğini size anlatabayım. Böyle bir kişi, evini yaparken toprağı kazan, derinlere inip temeli kaya üzerine atan adama benzer. Sel suları kabarıp o eve tüm gücüyle saldırsa da, onu sarsamaz. Çünkü ev bir kayanın üzerine yapılmıştır. Ama sözlerimi duyup da uygulamayan kişi, evini temel açmadan toprağın üzerine kuran adama benzer. Kabaran ırmak saldırdınca o ev hemen çöker. Evin yıkılışı da korkunç olur.’

Martin bu sözleri okuyunca yüreğı huzur buldu. Gözlüğünü çıkardı ve kitabın üzerine koydu. Dirseklerini masaya dayayıp okumuş olduğı şeyleri düşündü. Kendi yaşamını bu sözlere göre ölçüp biçerek sorgulamaya başladı:

“Benim evim bir kaya üzerine mi, yoksa kum üzerine mi yapılmış? Eğer kaya üzerindeyse iyi. Burada tek başına otururken her şey uygulanması pek kolay görünüyor ve insan Tanrı’nın tüm buyruklarını yerine getirdiğini düşünüyor; ama ipin ucunu bırakır bırakmaz yeniden günah işliyorsun. Ben doğru yoldan dönmeyeceğim. Bu insanı çok mutlu ediyor. Tanrım, yardım et bana!”

Bütün bunları düşünürken yatma zamanı gelmişti, ama Martin kitabı elinden bırakmak istemiyordu. Yedinci bölüme geçerek okumayı sürdürdü. Yüzbaşıyı, dulun oğlunu anlatan cümleleri okudu, Yahya’nın öğren-

cilerine verilen cevabı okudu ve zengin Ferîsî'nin⁽¹⁾ evine Efendimizi davet ettiği yere geldi. Orada, günahkâr olan bir kadının İsa'nın ayağına nasıl güzel kokulu yağ sürdüğünü ve ayaklarını nasıl gözyaşlarıyla yıkadığını ve İsa'nın onun günahlarını nasıl bağışladığını okudu.

Kırk dördüncü cümleye geldi ve Martin orada şunları okudu:

'Ve o kadına bakarak Semyon'a şunları söyledi: Bu kadını görüyor musun? Ben senin evine geldim, ayaklarım için bana su vermedin. Bu kadın ise ayaklarımı gözyaşlarıyla ıslatıp saçlarıyla kuruladı. Sen beni öpmedin, ama bu kadın ben eve girdiğimden beri ayaklarımı öpüp duruyor. Sen başıma yağ sürmedin, ama bu kadın ayaklarıma güzel kokulu yağ sürdü.'

Martin bunları okumayı bitirdikten sonra kendi kendine şu sözleri düşündü:

"Sen benim ayaklarım için su vermedin, ayaklarımı öpmedin, başıma yağ sürmedin."

Ve Martin bir kez daha gözlüğünü çıkarıp kitabının üzerine koydu ve düşüncelere daldı.

"Bu Ferîsî de bana benziyor olmalı. O da sadece kendini düşünüyor—nasıl bir bardak çay içerim, kendi-

(1) Ferîsî: Koyu sofı bir Yahudi tarikatının üyesi, din eğitimcisi. Bunlar günümüz hasidimlerinin (sofular) halefi sayılabilir. (ç.n.)

mi nasıl sıcak tutar ve rahat ettiririm diyor ve misafiri-
ni hiç düşünmüyor. Kendine özen gösteriyor, misafire en
ufak bir ilgi göstermiyor. Ama misafiri kim? Efendimi-
zin ta kendisi! Eğer bana gelseydi, ben de böyle mi dav-
ranırdım?”

Sonra Martin başını iki elinin üzerine koydu ve daha
ne olduğunu anlamadan uykuya dalıp gitti.

Birden kulağının dibinden gelen, “Martin!” diye bir
ses duydu.

Uykusundan uyandı. “Kim var orda?” diye sordu.

Döndü ve kapıya baktı; orada kimse yoktu. Tekrar
“Kim var orada?” diye sordu. Bu defa sesi belirgin bir bi-
çimde duydu: “Martin, Martin! Yarın sokağa bak, ben ge-
leceğim.”

Martin uyandı, sandalyesinden kalktı ve gözleri-
ni ovuşturdu ama bu sözleri rüyasında mı yoksa uya-
nıkken mi duyduğunu anlamadı. Lambayı söndürdü ve
uzanıp yattı.

Ertesi sabah Martin gün ağarmadan uyandı, duası-
nı ettikten sonra, ateşi yakıp lahana çorbasını ve buğday
lapasını hazırladı. Sonra semaveri yaktı, önlüğünü üze-
rine geçirdi ve pencerenin önüne, işinin başına oturdu.
Çalışırken bir gece önce olanları aklından geçirdi. Bazen
bu olanlar ona bir rüyaymış gibi geliyor, bazen de o sesi
gerçekten de duymuş olduğuna inanıyordu. “Böyle şey-
ler daha önce de oldu,” diye düşündü.

Pencerenin önüne oturmuş olan Martin elindeki işten çok dışarı bakıyor, tanımadığı bir ayakkabıyla geçen olursa, başını iyice aşağı eğip geçen kişinin sadece ayakkabısını değil, yüzünü de görmeye çalışıyordu. Önce, yeni keçe çizmeler giymiş bir kapıcı geçti, sonra bir sucu, sonra da Nikolay⁽¹⁾ zamanından kalma yaşlı bir asker elinde bir kürekle pencereye doğru yaklaştı. Martin onu yırtık pırtık eski çizmelerinden tanıdı. Yaşlı adamın adı Stipaniç'ti ve komşu bir tüccar acıdığı için onu yanına almıştı. Görevi evin kapıcısına yardımcı olmaktı. Adam, Martin'in penceresinin önündeki karları temizlemeye başladı. Martin ona şöyle bir baktı ve sonra işine döndü.

Martin, kurduğu hayalleri düşününce, "Yaşlandıkça aklımı yitiriyor olmalıyım," diye söylenerek güldü. "Stipaniç karları temizlemek için geliyor ve ben Efendimiz beni ziyarete mi geldi acaba diye aklımdan geçiriyorum. Yaşlı bunağın biri olup çıktım!"

Ama bir düzine kadar dikiş attıktan sonra tekrar pencereden bakma isteği duydu. Stipaniç küreğini duvara dayamış dinleniyor ya da ısınmaya çalışıyordu. Yaşlı, iyice çökmüş bir adamdı Stipaniç ve karları temizlemeye yetecek gücünün olmadığı açıkça belli oluyordu.

"Onu çağırıp çay versem nasıl olur?" diye düşündü Martin. "Semaver de kaynamaya başladı."

(1) Rus çarı I. Nikolay (1796-1855). (ç.n.)

“Sevgi Neredeyse Tanrı Oradadır”, “Üç Soru” ve “Bir Vaftiz Oğlunun Öyküsü”, dünya edebiyatının en büyük yazarlarından biri olan Lev N. Tolstoy’un üç öyküsüdür. Bu öykülerde yazar, insanların dünyada yapması gereken en önemli şeyin iyilik olduğunu anlatır.

“Sevgi Neredeyse Tanrı Oradadır”da öykünün kahramanı olan Martin Avdeyiç, dürüst ve işinde iyice ustalaşmış bir ayakkabı tamircisidir. Hayatta kalmış olan tek oğlu ölünce derin bir ümitsizliğe ve bunalıma kapılır, Tanrı’ya isyan eder. Bir gün ziyaretine gelen, doğduğu köyden yaşlı bir adam ona hayata yeniden sarılmasının yolunu gösterir.

“Üç Soru” adlı öyküde, bir Kral’ın yanıtını bulmak istediği üç sorusu vardır: Bir işe başlamanın doğru zamanı nedir? Kulak vermesi gereken en doğru kişiler kimlerdir? Yapılması gereken en önemli iş hangisidir?

“Bir Vaftiz Oğlunun Öyküsü”nde ise kötülüğün kötülükle cezalandırılarak değil, ancak iyilikle yok edilebileceği; insanın görevinin yanlış yapanlara doğruyu göstermek olduğu anlatılır.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1949-1

9 789751 419491